

Beslutningsforslag nr. B 72. Fremsat den 25. marts 2008 af Mogens Jensen (S), Yildiz Akdogan (S), Orla Hav (S), Leif Lahn Jensen (S), Flemming Møller Mortensen (S), Rasmus Prehn (S) og Lise von Seelen (S)

Forslag til folketingsbeslutning om at bekæmpe den kulturelle ulighed i Danmark

Regeringen pålægges inden den 1. december 2008 at udarbejde og fremlægge en plan for bekæmpelse den kulturelle ulighed i Danmark.

Planen, der skal evalueres efter 3 år, bør som minimum indeholde tiltag,
– der sikrer kulturtilbud for de ressourcetsvage familier i Danmark,

- der øger tilgængeligheden til kulturtilbud for alle borgere, uanset geografisk tilhørsforhold eller social baggrund,
- der genetablerer kommunernes incitament til at understøtte og udvikle lokalt kulturliv.

Bemærkninger til forslaget

Kulturel udfoldelse er en menneskeret

For første gang nogen sinde har UNESCO fremlagt en konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed. Konventionen peger på en række indsatsområder i international sammenhæng. Men forslagsstillerne finder det nok så væsentligt, at konventionen kobler muligheden for kulturel udfoldelse til menneskerettigheder. Danmark ratificerede konventionen i 2007, men netop Danmark er et eksempel på, at langt fra alle benytter kulturtilbud.

Den seneste kulturvaneundersøgelse fra 2004 (Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004: med udviklingslinjer tilbage til 1964. Af Trine Bille. AKF, 2005.) viser stagnation eller nedgang i andelen af befolkningen, der har deltaget i forskellige kulturaktiviteter inden for det seneste år. Eksempelvis er andelen af danskere, der har besøgt museer, faldet fra 41 til 32 pct. Blandt børn og unge er den generelle nedgang endnu mere markant.

Helt nye opgørelser fra Dansk Musikskolesammenlutning over børns deltagelse i musikundervisning giver de danske musikskoler en begrundet frygt for, at den stigende brugerbetaling er årsag til, at flere børn falder fra de kommunale musikskoler.

Som et land, der bryster sig af sammenhængskraften i samfundet, kan vi ikke leve med, at op mod en tredjedel af den danske befolkning af sociale eller geografiske årsager er afskåret fra kulturel udfoldelse.

Tilgængelighed er altafgørende

En undersøgelse foretaget af Anvendt Kommunalforskning (AKF) for Ugebrevet A4 (nr. 1/2008) viser klart, at kulturelt aktive familier klarer sig bedre. I alle sociale lag – altså uanset familiens økonomiske og uddannelsesmæssige baggrund – klarer de børn sig bedre, som i deres opvækst har været vant til at besøge museer, have bøger i hjemmet eller diskutere film og tv-programmer samt politiske og sociale emner i familien. Tallene fortæller eksempelvis, at 50 pct. af de unge fra kulturelt aktive ufaglærte familier tager en gymnasial uddannelse, dvs. går på gymnasiet, hf, hhx

eller htx. I kulturelt inaktive, ufaglærte familier er det kun 30 pct.. Blandt familier med faglig uddannelse er tendensen den samme. I de aktive familier går 63 pct. af børnene i gymnasiet, i de inaktive kun 40 pct.

Kulturel aktivitet er altså ligefrem proportional med uddannelseslængde, og den kulturelle ulighed har således ikke kun med sociale forhold at gøre. Vi skal altså også se på eksempelvis geografiske forhold og den travle families muligheder for at benytte sig af kulturtilbud – med andre ord: tilgængelighed.

For alt tyder på, at det hverken er viljen til eller ønsket om at benytte kulturtilbud, der mangler hos danskerne, heller ikke i yderområderne. Når det kommunale incitament til at understøtte kulturtilbuddene, eksempelvis 50 pct. statslig refusion på egnsteaterområdet, er til stede, så løfter det kulturdeltagelsen. På teaterområdet ser vi, at egnsteatrene og de små storbyteatre har haft stor fremgang i tiårsperioden mellem 1996/1997 og 2006/2007. Relativt er den gruppe teatre steget fra at udgøre 22 pct. af det samlede statsstøttede teatermarked til nu at udgøre 30 pct. af tilskuer-tallet. Netop dette område beskæres nu.

Disse tal er blot få blandt flere tal, der bekræfter behovet dels for ekstra og mere skræddersyede tilbud til de familier, der ikke har kulturel aktivitet som en del af det daglige mønster, dels for statslige incitament-strukturer til at øge kulturel aktivitet.

Men det handler ikke alene om rettigheder, fællesskab og almendannelse. Der er også tungtvejende økonomiske argumenter for at bekæmpe den kulturelle ulighed i Danmark.

Kulturel aktivitet er nødvendigt i globaliseringen

AKF-undersøgelsen viser en tydelig sammenhæng mellem lav kulturel aktivitet og frafald på ungdomsuddannelserne. I en tid, hvor det danske samfund skrigger på arbejdskraft, kan vi ikke sidde denne dimension i debatten overhørig. Kulturel udfoldelse – muligheden for at blive stimuleret gennem musik, sport, foreringsarbejde, kunst – skaber stærke og reflekterende unge, som i højere grad gennemfører en uddannelse og står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Regeringen har som erklæret mål, at Danmark skal være en af verdens mest kreative og innovative nationer. Derfor er det foruroligende, at en ny rapport viser, at det danske samfund siden 2001 støt er gået i den forkerte retning, når det gælder iværksætterier. Regeringens vækstreddegørelse for 2007 og en netop offentliggjort rapport fra Global Entrepreneurship Monitors (GEM) (Growth and Entrepreneurship in Denmark 2007. Af Thomas Schøtt. GEM, Syddansk Universitet, 2008) viser, at det står meget skidt til med iværksætterieret i Danmark. Meget tyder på, at regeringens målsætning om, at Danmark skal ligge i den globale top med hensyn til antallet af vækstvirksomheder i 2015, ikke er realistisk. Her er det afgørende, om borgerne er klædt på med kulturelle kompetencer.

Kultur er også velfærd

Socialdemokraterne har en række konkrete forslag til en langsigtet plan for bekæmpelse af den kulturelle ulighed i Danmark. Vi foreslår:

- 1) Kulturklippekort og fripladsordninger: Det tidlige lokale møde med kulturen er afgørende for et kulturelt aktivt liv. Et redskab til at komme den kulturelle ulighed til livs og få flere danskere – og forhåbentlig særlig børnefamilier – til at benytte sig af de kommunale kulturtilbud. Kommunerne bør desuden sikre kulturtilbud til de svageste familier gennem fripladsordninger til foreninger.
- 2) Gratis entré til udvalgte museer: Vi har foreslået ti museer og fortsætter de kommende år. Kulturarven tilhører os alle og bør være tilgængelig på lige fod med eksempelvis bibliotekerne. Gratis adgang til museerne skaber øget publikumstal. Det har vi udenlandske eksempler på, men også Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst herhjemme har oplevet massiv stigning i publikumstallet efter at have indført gratis entré.
- 3) Bogstartprogram for 0-4-årige: Vi foreslår tre bogpakker til børn i denne aldersgruppe – med

kobling til forældre og daginstitutioner. Engelske erfaringer viser, at børnene i denne ordning klarer sig bedre i skolen.

- 4) Kunst og kultur i de dårligst stillede boligområder: Vi ved, at mennesker i socialt boligbyggeri typisk benytter kulturtilbud mindre. Derfor giver det god mening at lade kulturen komme til dem – ikke kun i form af udsmykning, men også som udstillinger og events.
- 5) Øget statslig refusion til musikskolerne: Den statslige refusion er faldet fra 23 til 14 pct. på landets musikskoler, og deltagerbetalingen er for høj. Vi foreslår i første omgang refusionen hævet til 18 pct., således at deltagerbetalingen kan ned-sættes.
- 6) Kommunerne i front: Socialdemokraterne vil understøtte kommunernes mulighed for at føre en aktiv og udfarende kulturpolitik ved generelt at sikre kommunerne et større økonomisk råderum i de kommende år. Vi foreslår, at alle kommuner udarbejder en lokal kulturpolitik tilpasset den enkelte kommunes størrelse, muligheder og lokale særkende.
- 7) Kulturens integrationspotentiale: Kommunerne bør forpligtes til at inddrage de lokale idrætsforeninger i integrationsarbejdet, hvor det ikke allerede sker. På samme måde løfter mange biblioteker allerede en stor integrationsopgave, som kan udbygges til, at alle nye danskere i en kommune får et besøg på det lokale bibliotek som en obligatorisk del af introduktionsforløbet.

Forslagene skal i denne sammenhæng ses som forslagsstillernes inspiration til, hvad en plan mod kulturel ulighed kan indeholde. Den konkrete udformning er ikke det afgørende nu. Det er derimod, at regeringen påtager sig et ansvar for at udarbejde og fremlægge en plan, så alle danskere – uanset social, geografisk eller uddannelsesmæssig baggrund – kan få adgang til et rigt og varieret kulturliv.

Skriftlig fremsættelse

Mogens Jensen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at bekæmpe den kulturelle ulighed i Danmark.

(Beslutningsforslag nr. B 72).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.